

นิราศ... หลังวันสารทเมืองนคร

สงวน กลิ่นหอม

นิราศร้างจางรักหักสวาท
หลังจากนำโคมฉายไหว้พระธาตุ
ในวันสารทประเพณีที่เมืองคอน

ชวนสาวกรุงมุ่งใต้ไหว้แม่พ่อ
หวังเต็มต่อสายใยรักไม่ถอน
เป็นคำมั่นสัญญาว่าแน่นอน
ขอบวชก่อนทดแทนคุณให้อุ่นใจ

ในเดือนสิบเป็นประเพณีที่รวมญาติ
บุญวันสารททุกปีที่ยิ่งใหญ่
งานยกหมูรับเมืองคอนขจรไกล
สว่างเลยไปเก้าสิบกว่าปี

ถูกหลานเหลนไกลใกล้ได้มาพบ
รักเคารพตามเชื่อสายไม้ลับสน
จำลึกถึงวิญญานเปรตอาชน
อุทิศผลให้สิ้นทุกข์เวทนา

ให้น้องเห็นประเพณีที่ยึดมั่น
ความผูกพันเผ่าพงศ์ญาติวงศ์
ในตำแหน่งว่าที่ “ศรีภรรยา”
ก่อนเวลาเราสองครองรักกัน

ปีที่แล้วนำโคมตรูเดินดูหุมรັบ
เขาประดับตกแต่งเข้าแข่งกัน
จัดขนมพองขนมกลามาประชัน
น้องจ่านรรจ์ซักถามความเป็นมา

ความว่า “หุมรັบ” มาจากคำว่า “สำหรับ”
ถวายกับพระสงฆ์ทรงสิกขา
อุทิศผลปฏิบัติด้วยศรัทธา
ถึงเปรตที่รอขอผลทาน

ครั้งสมเด็จพระรัตนวงศาสดา
เกิดปรากฏแก่พระเจ้าพิมพิสาร
ได้ยินเสียงโหยหวนครวญกังวาน
นำเหตุการณ์ปุจฉาต่อพระบตี

พระองค์วิไลชนาถึงสาเหตุ
วิญญานเปรตบรรพชนทนหมองศรี
ขึ้นมาจากขุมนรกอเวจี
พระภูมิจงแผ่บุญให้หนุนนำ

จัดขนมพอง ขนมลา และอาหาร
ถวายเจ้าอธิการอุปลัทธิ
แล้วกรวดน้ำอธิฐานการกระทำ
แรมสิบสี่ค่ำเหมือนวันที่สัตตัญญา

แต่ง “สำหรับ” ถวายสงฆ์องค์ที่พึง
อีกส่วนหนึ่ง “ตั้งเปรต” ที่เสตสา
เอาเส้นใยไหมทองของชนมลา
ต่างอากาศคลุมกายหายทุกข์ทน

เอาขนมพองต่างนาวาข้ามมหาสมุทร
ให้ถึงจุด “โลกธรรม” นำมรรคผล
ชนมกงแทนเครื่องประดับตน
ยามยากจนขนมดีชำนาญแทนเงิน

ส่วนก้อนแบนกลมกลมขนมบัว
ไว้เล่นสกางานวัดไม้ขัดเขิน
หรือไว้เล่นสงกรานต์งานเพลิดเพลิน
จะจำเริญแก่ผู้รู้แทนคุณ

พร้อมของอื่นมากมายถวายสงฆ์
เพื่อดำรงศรัทธามาเกือบพัน
สืบพระศาสนาเนื่องนานบุญ
และเจือจุนประเพณีที่มีมา

ผลไม้ตามฤดูกาลหน้างานหมู่รั้ว
นำประดับจัดวางข้างซ้ายขวา
ดอกไม้แห้งดอกไม้สดดงามตา
ต่างจัดหาแต่งอวดประกวดประชัน

เอกชน-ภาครัฐจัดบให้
ทุกส่วนได้ร่วมแรงอย่างแข็งขัน
ถือเป็นงานประเพณีที่สำคัญ
ร่วมใจกันทำความดีมีมงคล

เป็นแถวยามุ่งหน้าวัดพระธาตุ
ถวายสารทร่วมสร้างทางกุศล
จุดศุนย์รวมศรัทธามหาชน
บังเกิดผลยิ่งใหญ่ในสังคม

แต่วันนี้ไร้เจ้าสาวเมืองหลวง
มาเดินควงเคียงข้างอย่างสุขสม
หมู่เมืองคอนกลับมาคราทุกข์ตรม
จะซึ้งมอธิบายให้ใครฟัง

ตอนพี่วชนุชนาฎอุ้มถาดหมอน
ใจอาวรณ์ภาพงามถึงความหลัง
เหมือนวิหคปีกหักมาพักรัง
พิชรักยังตอกย้ำซ้ำแรมปี

พ่อแม่เตือนแต่ไม่จำคำห้ามบอก
สาวบางกอกลืมน่ามักหน่ายหนี
จนกับรวยรักกันนั้นไม่ดี
มาบัดนี้รู้ซึ่งถึงคำเตือน

หากรวบรัดตัดความตามวัยหนุ่ม
คงไม่กลุ้มตั้งคมมีดกรีดเดือน
ปิดประตูตีแมวแล้วลืมเลื่อน
ตัวอย่างเพื่อนบางคนทำไมเข้าใจ

แต่เพราะความรักจริงไม่กลิ้งกลอก
ไม่คิดหลอกก็รักแล้วผลักไส
ถือจารีตตั้งามความเป็นไทย
ถนอมไว้เป็นเจ้าสาวคืนเพ็ญ

ผิดหรือที่ชวนมาหาพ่อแม่
จึงเปลี่ยนแปรใจน้องเมื่อมองเห็น
ทำให้เธอกลับกลายเป็นหลายประเด็น
สิ่งที่เป็นต้นเค้าคือ “ชานา”

ดีแล้วที่ต้นรักหักแค่หน่อ
หากตั้งกอแล้วหักเจ็บหนักหนา
เจ็บแค่นี้คงรอหมอเยียวยา
หากหนักกว่าต้องรับศพบลบทเมืองคอน

เดินถึงลานพระธาตุหาดทรายแก้ว
ดูเพริศแพรวจำรัสประภัสสร
ยามยอดทองต้องแสงทินกร
ก็นึกย้อนวันนั้นกับวันนี้

เพราะไร่แก้วไร่หวานแทนของหมั้น
ไร่ทองฝั้นสวมคอเธอก็หนี
นั่งลงกราบรูปพระอนุสาวรีย์
สองผู้ที่น่าพระธาตุฝังหาดทราย

ทนกุมาร - เหมชลา ชาติกษัตริย์
ยามวิบัติหนีภัยนึกใจหาย
จากทันตะบุรีหนีความตาย
ตั้งลูกชายหนีข้าเพราะคำลวง

มองเห็นใบระกาหน้าบ้านโบสถ์
เคยบวชโปรด ณ ที่นี้วิหารหลวง
ลึกเป็นทิดรันทตคนคาง
ใจนึกหวังผ้าเหลืองที่เปลื้องคืน

สิ้นบุญหมุ่รับไม่กลับแล้วบางกอก
กลัวคนหลอกยืมเยาะก็สุดฝืน
สาวโรงทอเธอทำให้กล้ากสิน
จะพลิกฝืนนาฟ่ออยู่พอเพียง

แม่ไปขอคนที่ เป็นสะไภ้
คนบ้านใกล้เคียงกันมันไม่เสียด
เรื่องฐานะละก้อพอเทียบเคียง
คงไม่เกียดบอปิดให้ขัดใจ

อีสาวนุ้ย...เพื่อนเล่นตอนเป็นเด็ก
ตั้งแต่เล็กผูกพันกันจนใหญ่
ความใกล้ชิดมาจางตอนห่างไกล
แม่ลองไป “แยบความ” ตามเขาดู

จะตั้งหลักปักฐาน ณ บ้านเกิด
ไม่เตลิดหลงทางอย่างไก่อรุ
ลาโรงงานเมืองหลวงเคยเฟื่องฟู
กลับมาสู่รักแม่พ่อพอประวิง

เขียนนิราศ...หลังวันสารทงานยกหมูรับ
วันที่กลับด้วยความท้อเพราะผู้หญิง
คำ “ใกล้เกลือกินต่าง” ช่างเป็นจริง
ลบรอยทิ้งสาวโรงทอขออำลา

ทุ่งท่าเรือเคยมองทองเต็มทุ่ง
จะผดุงให้ดีในปีหน้า
ให้พ่อแม่ได้เห็นเป็นขวัญตา
กลับท่าเรือทำนาดีกว่าเอ๋ย !

สงวน กลิ่นหอม

